ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОЛОГИЯ, ГЕОЛОГИЯ ЖӘНЕ ТАБИҒИ РЕСУРСТАР МИНИСТРЛІГІ

"Жасыл даму" Акционерлік Қоғамы

Есеп

БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы, Киото хаттамасы және Париж келісімі бойынша халықаралық келіссөздер процестеріне қатысу бойынша

БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының 27-ші конференциясы

2022 жылғы 6 қараша-20 қараша

Астана қ., 2022 жыл

КЕЛІСУ ПАРАҒЫ

«БҰҰ Климаттың өзгеруі туралы Негіздемелік конвенциясы, Киото хаттамасы және Париж келісімі бойынша халықаралық келіссөздер процестеріне қатысу»

№	Аты-жөні	Лауазымы	Қолы
1	Қабдолданов Нұржан Кеңесбайұлы	«Жасыл даму» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары, Басқарма мүшесі	
2	Есекина Айман Серікқызы	«Жасыл даму» АҚ Парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры	
3	Насирхан Рустам	«Жасыл даму» АҚ модельдеу, талдау және болжау департаментінің директоры	
4	Қасенов Әлишер Аманжолұлы	«Жасыл даму» АҚ модельдеу, талдау және болжау департаментінің бас менеджері	

Мазмұны **бет**

А. С. Есекинаның қатысуы туралы есекинаның есебі БҰҰ климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының27-ші конференциясы…….. **3**

1.1. Келіссөздер процесі **6**

1.2. Қорытындылар мен ұсыныстар **10**

Есеп Қасенова А.Ә. қатысу бойынша БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының 27-ші конференциясы..... **14**

2.1 Келіссөздер процесі **15**

2.2. Қорытындылар мен ұсыныстар **17**

Қатысу туралы Насырхан Р. есебі БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының 27-ші конференциясы..... **19**

3.1. Келіссөздер процесі **19**

3.2. Қорытындылар мен ұсыныстар **21**

Есеп
БҰҰ-ның Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының 27-ші конференциясына қатысу бойынша

Есекина Айман Серікқызы - "Жасыл Даму"ақ парниктік газдарды түгендеу департаментінің директоры

Іссапар мерзімі: 6 қараша-16 қараша 2022 ж

Бұл есеп 2.1 іс-шараға сәйкес әзірленді. 2022.02.20 № 11 шартқа техникалық ерекшелік.

Мен 6 қарашадан 15 қарашаға дейін Қазақстан Республикасының ресми делегациясы құрамында БҰҰ РКИК (КС-27) тараптарының 27-ші конференциясының (КС) жұмысына ұлттық сарапшы ретінде қатыстым.

КС-27 келесі іс-шараларды қамтиды:

- БҰҰ климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының 27-ші конференциясы (БҰҰ РКИК) (бұдан әрі-КС-27);

-Киото хаттамасы тараптарының 17-ші кеңесі - ССКП 17;

- Париж келісімі тараптарының 4-ші кеңесі-SPS 4;

- Жүзеге асыру жөніндегі көмекші органның 57-ші сессиясы (ЖББ 57);

- Ғылыми және техникалық аспектілер бойынша көмекші органның 57-ші сессиясы (ВОКНТА 57).

2022 жылғы 6 қарашадан 8 қарашаға дейін әлемдік көшбасшылар саммиті өтті.

Саммиттің ашылуында БҰҰ РКИК атқарушы хатшысы Саймон Стилл КС -27 төрағалығын Египет Араб Республикасының СІМ басшысы Самех Шукриге тапсырды.

Өз сөзінде С. Стилл П. Эспиноза мен А. Шарма тараптарының өткен конференцияларының предшественниктеріне алғысын білдіріп, КС-27 КС-26 жоспарын іске асыру мәселелеріне арналатынына сенім білдірді.

Сондай-ақ, С.Стилл КС – 27-нің үш негізгі бағытын-митигация бойынша іс-қимылдарды имплементациялау, "жоғалту және залал" тетігін талқылау, есептілік шеңберіндегі ашықтық қағидаттарын белгіледі.

Сөз соңында С. Стилл елдерді ОНУВ-ны жаңартуға шақырды, өйткені барлығы 24 ел 194 елден жаңартылған ОНУВ-ны ұсынды.

Екі күн ішінде БАӘ президенті М.бин Зед, Конго Президенті, Румыния президенті К. Йоханнис, Франция президенті Э. Макрон және басқалар сияқты әлемдік көшбасшылар сөз сөйледі. Әлемдік көшбасшылар өз сөздерінде климаттың өзгеруі және қазіргі кездегі салдары туралы айтып, қоғамды сөзден іс-әрекетке

көшуге шақырды. Сол күні ССКП-17, ССПС-4, ВОО-57, ВОКНТА-57 жұмыс сессиялары ашылды.

Келіссөздер Париж келісімін ратификациялаған барлық елдердің парниктік газдар шығарындыларын азайту және ОНУВ елдерінің міндеттемелеріне қол жеткізу бойынша халықаралық міндеттемелері бар Париж келісімінің негізгі тармақтарын имплементациялауға арналды.

2022 жылғы 7 қарашада ҚР Премьер-министрі Әлихан Смайылов әлемдік көшбасшылар Саммитінде сөз сөйледі. Премьер-министр өз сөзінде ҚР ОНУВ-да мәлімделген халықаралық міндеттемелерді орындау мақсатында ҚР-ның Төмен көміртекті даму саясатын іске асыру және ҚР-ның ағымдағы жылдың соңына дейін 2060 жылға дейінгі көміртекті бейтараптыққа қол жеткізу жөніндегі стратегияны бекіту жоспарлары туралы айтты. Сондай-ақ, Ә.Смайылов Қазақстанның 2030 жылға қарай ЖЭК энергия көлемін 15% - ға дейін ұлғайту ниеті және Қазақстанның Жасыл даму тетіктерін жетілдіру арқылы Орталық Азия өңірінің ЖЭК саласындағы өңірлік хабқа айналуға дайындығы туралы айтып берді, бұл ретте жасыл сутектің негізгі рөлі және шығарындылар Саудасы жүйесінің маңызды рөлі. Премьер-Министр өз сөзінде ҚР еліміздің ең осал секторларына – су ресурстарына, ауыл шаруашылығына, орман шаруашылығына және табиғи апаттар қаупін азайтуға ерекше назар аударатынын атап өтті. Сөз соңында ҚР Климаттық күн тәртібі мәселелері шеңберінде халықаралық серіктестермен ынтымақтасуға дайын екендігі атап өтілді.

Сайд-ивенттерге қатысу

9 қараша-Орталық Азияның өңірлік экологиялық орталығы (РЭЦА) Халықаралық Аралды құтқару қорының (ХҚЕС ИК) Атқарушы комитетімен бірлесіп, Тәжікстан Республикасының павильонында "Орталық Азия елдерінің Климаттық саясат, қаржы және іске асыру саласындағы өңірлік келісімі мен ынтымақтастығы жолында" Орталық Азия елдері Сыртқы істер министрліктері мен парламентарийлері өкілдерінің 8-ші кездесуін өткізді ұлттық деңгейде айқындалған салымдар (ОНУВ)" КС-27-де БҰҰ РКИК.

8-ші кездесуді өткізу барысында Орталық Азия елдерінің өкілдері сөз сөйледі: З. Махмудов – ОА РЭО атқарушы директоры, С. Рахимзода-АХҚО атқарушы комитетінің төрағасы, А. Скакова-ҚР Парламенті Мәжілісінің Экология және табиғатты пайдалану комитетінің мүшесі, Н. Әлімбеков-Қырғызстанның аграрлық саясат, су ресурстары, экология және Өңірлік даму комитетінің депутаты Ю. Мұхаммедрахим-экологиялық комиссияның төрағасы, Тәжікстан Республикасының халықаралық істер, қоғамдық бірлестіктер және ақпарат комитетінің мүшесі, А. Сейдібаев - Түрікменстан Мәжілісінің қоршаған ортаны

қорғау, табиғат пайдалану және агроөнеркәсіптік кешен жөніндегі комитетінің төрағасы, Б.Әлиханов-Өзбекстан Республикасы Сенатының Арал өңірін дамыту және экология мәселелері жөніндегі комитетінің төрағасы.

Кездесуде климат және ел саясаты саласындағы жалпы елдік мәселелерді үйлестіру мәселелері талқыланды. Сондай-ақ, елдер өкілдері парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі елдік міндеттемелерге қол жеткізуге бағытталған іс-шараларды имплементациялау туралы айтты. Климаттың өзгеруі саласындағы бейімделу шеңберіндегі міндеттердің үлкен рөлі атап өтілді, мысалы – аймақтағы су ресурстары проблемасы және табиғи апаттарға байланысты проблемалар. Кездесуге қатысушылар ортақ мәселелерді шешу үшін бірыңғай Климаттық қаржыландыру қажет деген пікірге келді.

2022 жылғы 10 қарашада "Халықаралық жасыл технологиялар және инвестициялық жобалар орталығы" Басқарма Төрағасы О.П. Агабеков Біріккен Ұлттар Ұйымының өнеркәсіптік даму жөніндегі ұйымы (ЮНИДО), Марокконың энергетикалық ауысу және орнықты даму министрлігі және Жаһандық экологиялық қор ұйымдастырған іс-шарада сөз сөйледі.

О. п. Ағабеков ҚР-ның 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу ниеті туралы және Қазақстанның орнықты даму бойынша Орталық Азияның өңірлік Климаттық хабына айналу үшін қажетті әлеуеті бар екенін тағы да мәлімдеді, өйткені өңір елдері температураның орташа әлемдік мәндерден асып кетуіне байланысты ортақ сын-қатерлерге тап болады; Арал теңізінің экологиялық апаты; су ресурстарын трансшекаралық басқару экологиялық қиындықтарға жауап беру және "мүмкіндіктер терезесін"кеңейту үшін барлық елдердің күш-жігерін біріктіру арқылы тек бірлесіп шешуге болады. Қазақстан жаңа идеялар мен инновациялардың негізгі генераторы бола алатыны және көміртегі бейтараптығына қол жеткізуде шешуші рөл атқара алатыны атап өтілді. Алайда, шешуді қажет ететін мәселелер бар, мысалы, инновациялар мен жасыл технологиялар саласындағы заңнаманың жетілмегендігі, бизнес құрылымдарының қызығушылығының болмауы. Соңында О. П. Ағабеков Gcip бағдарламасының іске қосылуы Қазақстан мен Орталық Азияға "жасыл" бизнес пен барлық мүдделі тараптарды қолдау үшін "жасыл" технологиялар мен инновациялар үшін қаржылық және институционалдық мүмкіндіктерді дамытуға көмектесетініне сенім білдірді.

Келіссөздер процесі

Мен келесі мәселелер бойынша жұмысты қадағаладым:

1. Конвенция шеңберіндегі әдіснамалық мәселелер-осы мәселелерді ВОКНТА 57 сессияда қарады.

ВОКНТА, ең алдымен, Париж келісімінің әрекетіне байланысты техникалық және әдіснамалық мәселелерді, мысалы, ғылым мен шолуға қатысты мәселелерді, КС және КП сәйкес әдіснамалық мәселелерді және техникалық қарау туралы есептерді қарастырады.;

2. Париж келісіміне сәйкес жаһандық қорытындылауға байланысты мәселелер-бұл сауалнама ВОКНТТЫҢ 57 сессиясында да қаралды.

1. Конвенция шеңберіндегі әдіснамалық мәселелер

Осы тақырып аясында бірнеше сұрақтар қарастырылды:

1. 1. Күн тәртібінің 13 а) тармағы

Конвенцияға I Қосымшаға енгізілген Тараптардың парниктік газдар кадастрларын техникалық қарауды жүргізу үшін сарапшыларды қарау жөніндегі оқыту бағдарламасы

1.2. Күн тәртібінің 13 в) тармағы

Конвенцияға I Қосымшаға енгізілген Тараптардың екі жылдық баяндамалары мен ұлттық хабарламаларын техникалық қарауды жүргізу үшін сарапшыларды қарау жөніндегі оқыту бағдарламасы

Аталған мәселелер бойынша Тараптар Ревю сарапшыларының саны және сарапшыларды даярлау бюджеті бойынша мәселелерді талқылады.

Талқылау қорытындысы бойынша сессия төрағасы ұсынған қорытындылардың екі жобасы ұсынылды. Бұл ретте жобалардың мәтіні бірдей.

Негізгі тұжырымдар:

* ВОКНТА Конвенцияның I қосымшасының тараптары үшін тренинг бағдарламасы бойынша жұмысты жалғастырады, сондай-ақ Ревю сарапшылары үшін тренинг бағдарламасын бюджеттеу жөніндегі мәселе қаржы ресурстары болған кезде шеңберінде шешілетін болады.

* Париж келісімінің талаптарына сәйкес транспаренттілік мәселелері шеңберінде ревью өткізетін техникалық сарапшыларды оқыту бойынша пункттер ұсынылды.

• ВОКНТА транспаренттілік мәселелері бойынша техникалық сарапшылардың екі жылдық баяндамаларын қарауға қатысатын техникалық сарапшылар үшін оқыту бағдарламасын жүзеге асыру басталғанға дейін оқыту бағдарламасын жүзеге асыруды ұзарту туралы шешім қабылдады.

* Тренингті бюджеттеу жөніндегі мәселені бюджет қаражаты болған кезде Хатшылық шеңберінде шешу жоспарлануда.

Тараптар бірыңғай шешімге келген жоқ. Бұл мәселе ВОКНТ-58 сессиясына ауыстырылды

Төраға ұсынған қорытындылардың жобалары осы Есепке қосымшада ұсынылған.

1.3. 13 с) *күн тәртібі - конвенцияға I Қосымшаға енгізілген Тараптар үшін жылдық кадастрлар туралы ақпарат беру үшін ҚР БҒСК-нің басшылық қағидаттарын қайта қарау*

Аталған тармақ шеңберінде талқылау қорытындылары бойынша бірыңғай шешім жобасы әзірленіп шығарылды

Бастапқыда келесі мәселелер бойынша опциялар талқыланды:

А Нұсқасы-Тараптар Конференциясы

ҚАУЛЫ ЕТЕДІ Конвенцияға сәйкес өзінің жылдық парниктік газдар кадастрлары туралы ақпаратты "Конвенцияға I Қосымшаға енгізілген Тараптардың ұлттық хабарламаларын дайындау үшін басшылық қағидаттарына" сәйкес бере отырып, I бөлім: 2024 жылғы ұсыну және одан кейінгі ұсынымдар үшін БҰҰБК-нің жылдық парниктік газдар кадастрлары туралы ақпаратты ұсыну үшін басшылық қағидаттары, I Қосымшаға енгізілген Тараптар Конвенциялар және Париж келісімінің Тараптары болып табылмайтын, өндіріске негізделген тәсілден өзгеше, жиналған ағаш өнімдерінің шығарындылары және олардың сіңірілуі туралы ақпаратты ұсыну тәсілін қолданады1, сонымен қатар , жиналған ағаш өнімдерінің шығарындылары және олардың сіңірілуі туралы қосымша ақпаратты олардың ұлттық кадастрлық есебінде немесе өндіріске негізделген тәсілмен бағаланады. 1/CP шешімінің 44-тармағына сәйкес.24 және 5/CMA шешіміне I қосымшада келтірілген жалпы есеп беру кестелерін қолдана отырып.3;

В Нұсқасы-Тараптар Конференциясы

Есептілік бойынша одан әрі ақпарат дайындалатын ағаш өнімінен шығарындылар және оларды сіңіру туралы ақпарат қажет емес деп қаулы етеді

Талқылаулардан кейін тараптар А нұсқасын қабылдау туралы келісімге келді.

4 тармақ бойынша келесі талқылаулар болды:

А нұсқасы-хатшылықтан 2023 жылғы 30 қаңтарға дейін ОФО кестелерінің бағдарламасына қажетті өзгерістер енгізуді сұрайды

В нұсқасы-хатшылықтан CRF Reporter бағдарламасының қазіргі нұсқасында 2023 жылдың 30 қаңтарына дейін 8-кестеде келтірілген қазба метан мәндерін қоспағанда, 100 жылдық уақыт көкжиегі үшін жаһандық жылыну потенциалының мәндерін пайдалана отырып, жалпы есеп беру кестелерін құруға арналған опцияны

қолдануды сұрайды.А. 1 климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобын бағалау туралы Бесінші баяндамаға I жұмыс тобының материалдары;

С нұсқасы – хатшылықтан 8-кестеде келтірілген қазба метан бойынша мәндерді қоспағанда, 100 жылдық уақыт көкжиегі үшін ғаламдық жылыну әлеуетінің мәндерін пайдалана отырып, Есептіліктің жалпы форматындағы кестелерді (бұдан әрі-ҚФБ) әзірлеуді сұрайды.А. 1 климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобын бағалау туралы Бесінші баяндамаға I жұмыс тобының материалдары;

Талқылау соңында тараптар келесі нұсқаға келді:

хатшылықтан CRF Reporter бағдарламасының қазіргі нұсқасында 2023 жылдың 30 қаңтарына дейін 8-кестеде келтірілген қазба метан мәндерін қоспағанда, 100 жылдық уақыт көкжиегі үшін жаһандық жылыну әлеуетінің мәндерін пайдалана отырып, жалпы есеп беру кестелерін құруға арналған опцияны қолдануды сұрайды.А. 1 климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық сарапшылар тобын бағалау туралы Бесінші баяндамаға I жұмыс тобының материалдары;

Сондай-ақ, ОФО кестелерінің жаңа форматын ұсыну бойынша 5-тармақ талқыланды.

Талқылау қорытындысы бойынша Тараптар келісімге келді, бұл тармақ келесі нұсқада ұсынылады:

есеп беру құралының соңғы нұсқасы 5/CMA шешімінің 8-тармағында аталған жалпы есеп беру кестелерін электронды түрде ұсынуға арналған.3 2024 жылдың 30 маусымының басында пайдалануға қол жетімді болмайды деп күтілуде;

16 қарашада шешім жобасы түпкілікті ұсынылды.

Қорытындылар :

* шешім жобасында конвенцияға I Қосымшаға енгізілген Тараптар үшін жылдық кадастрлар туралы ақпарат беру үшін БҰҰДБ-ның басшылық қағидаттарын қайта қарау жөніндегі негізгі мәселелер шешіледі.

Тараптар талқылау арқылы келесі мәселелер бойынша келісімдерге келді:

* Климаттың өзгеруі жөніндегі Үкіметаралық топты бағалау туралы бесінші баяндамада ұсынылған парниктік газдар түрлері бойынша жаһандық жылыну әлеуеті коэффициенттерінің жаңартылған мәндері 2024 жылға қарай пайдаланылатын болады;

* Сондай-ақ, көмірқышқыл газының эквивалентін есептеу үшін Тараптар басқа көрсеткіштерді қолдана алады (мысалы, Ғаламдық температура потенциалы). Мұндай жағдайларда олар өздерінің ұлттық баяндамасында пайдаланылған

көрсеткіштердің мәндері туралы ақпаратты және олар алынған климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық топтың бағалауы туралы есепті ұсынады;

* ОFO кестелерінің жаңа нұсқасы 2024 жылдың 30 маусымынан ерте ұсынылмайды. Егер жаңа нұсқа қол жетімді болмаса, бұл мәселе 2024 жылдың қарашасында тағы бір рет қаралады.

Шешім жобасы осы Есепке қосымшада ұсынылған

1.4. *Күн тәртібінің 13 d) тармағы - көмірқышқыл газының баламасын есептеуге арналған Жалпы параметрлер*

Аталған тармақ шеңберінде талқылау қорытындылары бойынша бірыңғай шешім жобасы әзірленіп шығарылды

Бастапқыда келесі мәселелер бойынша опциялар талқыланды:

А Нұсқасы-Тараптар Конференциясы:

жаһандық жылыну әлеуеті мәнінің параметрлері мәселесі бойынша одан әрі шешім ВОКНТТЫҢ 2023 жылғы маусымдағы 28-ші сессиясында қабылданады деп қаулы етеді.

В Нұсқасы-Тараптар Конференциясы:

Тараптар Конвенцияға сәйкес олардың есептілігінде көздерден антропогендік парниктік газдар шығарындыларының көмірқышқыл газының эквивалентін есептеу және сіңіргіштермен сіңіру үшін пайдаланатын метрикаларды қолдану 8-кестеде көрсетілген парниктік газдардың әсеріне негізделеді деп қаулы етеді.А. 1 I жұмыс тобының Климаттың өзгеруі жөніндегі Үкіметаралық топты бағалау туралы Бесінші баяндамаға қосқан үлесіне қосылды1 , қазба метанының мәнін қоспағанда.

Сондай-ақ, жаһандық жылыну әлеуетінің мәндерін қолдану мерзімі бойынша 2024 жылы және 2028 жылы жаңа параметрлерді енгізу мәселесі талқыланды.

Көмірқышқыл газының эквивалентінде көрсетілген парниктік газдардың жиынтық шығарындылары мен сіңірулері туралы қосымша ақпарат беру үшін әртүрлі параметрлерді пайдалану мәселесі талқыланды және мұндай жағдайда Тарап Конвенцияға сәйкес өз есептілігінде басқа қолданылатын метрикалардың мәндері туралы және олар алынған климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық топтың бағалау туралы баяндамасы туралы ақпаратты ұсынады.

Қорытындылар:

* шешім жобасында көмірқышқыл газының эквивалентін есептеу үшін жаһандық жылыну коэффициенттерінің мәндерін пайдалану бойынша негізгі мәселелер шешіледі

Тараптар талқылау арқылы келесі мәселелер бойынша келісімдерге келді:

* Жаһандық жылыну мәндері 100 жылдық уақыт кезеңіндегі парниктік газдардың әсеріне негізделген.

* Климаттың өзгеруі жөніндегі Үкіметаралық топты бағалау туралы бесінші баяндамада ұсынылған парниктік газдар түрлері бойынша жаһандық жылыну әлеуеті коэффициенттерінің жаңартылған мәндері 2024 жылға қарай пайдаланылатын болады;

* Тараптар көмірқышқыл газының эквивалентін есептеу үшін басқа көрсеткіштерді де қолдана алады (мысалы, Ғаламдық температура потенциалы). Мұндай жағдайларда олар өздерінің ұлттық баяндамасында пайдаланылған көрсеткіштердің мәндері туралы ақпаратты және олар алынған климаттың өзгеруі жөніндегі үкіметаралық топтың бағалауы туралы есепті ұсынады;

Шешім жобасы осы Есепке қосымшада ұсынылған

2. Париж келісіміне сәйкес жаһандық қорытындылауға байланысты мәселелер

Бұл мәселе ВОКНТ-57 кеңестерінде талқыланды, бірақ талқылау соңында Вокнт-57 және ВОО-57 бірлескен сессиясында шешім жобасын ақпараттық талқылау шақырылды.

Шешім жобасына сәйкес келесі қорытындылар бөлінді:

* ВОКНТА мен ДББҰ 2023 жылдың 15 ақпанына дейін бірінші жаһандық қорытындылау нәтижелерінің құрамдас бөлігін қарастыру тәсіліне қатысты пікірлері бар материалдарды ұсынуды ұсынды;

• 2023 жылғы сәуірде ұсынылған материалдарды ескере отырып, Бірінші жаһандық қорытындылау нәтижелерінің құрамдас бөлігін қарауға дайындық бойынша гибридті режимде сессияаралық консультациялар өткізу туралы шешім қабылданды;

* бірлескен байланыс тобының жұмысы үшін ақпараттық негіз құру үшін бірінші жаһандық қорытындылау нәтижелерінің құрамдас бөлігін қарастыру үшін элементтерді әзірлеу үшін 2023 жылғы қазанда күндізгі режимде сессияаралық жұмыс жиналысын шақыру$

* ВОКНТА мен ВОО көмекші органдардың елу сегізінші сессияларында өздерінің жоғары деңгейдегі іс-шараларын жоспарлау барысы туралы жаңартылған ақпаратты ұсынуға келісті.

Осылайша, 2023 жылы жаһандық қорытындылауға дайындық жұмыстары бірінші жаһандық қорытындыны шығару туралы алғашқы шешімге сәйкес жүргізіледі.

2023 жылы жаһандық қорытындыны шығару бойынша қорытынды талқылаулар жоспарлануда.

Жаһандық қорытындыны алдын ала шығару барысында қосалқы органдардың 2 техникалық баяндамасы әзірленді, оған сәйкес тараптар парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі іс-шараларды едәуір күшейтуді талап етеді, өйткені жаһандық парниктік газдар шығарындыларының күтілетін төмендеуі байқалмайды және Тараптар 2008-2012 жылдар кезеңінде 2020 жылға қарай талап етілетін 25-40% орнына өз шығарындыларын тек 5% - ға азайтты. Бұл ретте, техникалық баяндамаға сәйкес, климаттың өзгеруіне қарсы күреске 100 млрд. долларға жетудегі қаржылық мақсатқа ешқашан қол жеткізілген жоқ. Сонымен қатар, температураның 1,5 градусқа дейін өсуіне қол жеткізу үшін 4-6 триллион доллар көлемінде әлдеқайда көп қаржы қажет.

Қорытындылар мен ұсыныстар

Әдістемелік мәселелер бойынша өте қызу пікірталастар болды - елдер бір апта ішінде ортақ пікірге келе алмады. Ұзақ уақыт бойы икемділік мәселесі және Париж келісімі аясында дамушы елдерге оқыту және есеп беру бойынша қолдау қалай жүргізілетіні талқыланды. Тараптар ревью сарапшыларына арналған тренингтердің бюджеті туралы ережелерді, жаһандық жылыну коэффициенттерінің жоспарланған мәндерін, ОФО кестелерінің жаңа форматын, дамыған және дамушы елдердің парниктік газдар шығарындыларын есептеу үшін тең жағдайлар жасауды қоса алғанда, икемділікті қамтамасыз ету туралы ережелерді қолданысқа енгізудің бірқатар тәсілдерін талқылады.

Жалпы, Тараптардың 27-ші конференциясында қаржы, климаттық іс-қимылдың ашықтығы, орман және ауыл шаруашылығы, технология, сараптамалық әлеуетті арттыру, жоғалту және залал мәселелері, жергілікті халықтар, қалалар, мұхиттар және гендерлік мәселелер сияқты мәселелер қаралды.

Шығын мен залал мәселесі КС-27 негізгі тақырыптарының біріне айналды.

Бұл тетік дамыған елдердің дағдарысқа ең аз үлес қосқан Климаттық дағдарыстан ең көп зардап шеккен кедей елдерге өтемақы төлеу мәселелеріне бағытталған. КС-27 қорытындысы бойынша шығындар мен залал бойынша фон құрылды, оның шеңберінде "шығындар мен залал"тетігінің барлық бағыттарын пысықтау болжанады.

Климаттың өзгеруіне қарсы күресті қаржыландыру тақырыбы КС-27-де де белсенді талқыланды. Көптеген дамыған елдер (Австрия, Бельгия, Дания, Канада, Франция, ГФР, Шотландия) қаржыландыруға уәде берді. Сондай-ақ, Тараптар халықаралық даму банктері мен қаржы институттарын Климаттық дағдарыстың салдарымен күресу үшін қаржыландыруға оңай қол жеткізуге кепілдік беру үшін өздерінің басымдықтарын реформалауға шақырды.

Мен көптеген мәселелерді талқылауға қатыса алмадым, өйткені конференцияда барлық келіссөздер қатар жүреді. Сонымен, жоғарыда аталған мәселелерден басқа, Париж келісімінің 6-бабының тетіктері бойынша транспаренттілік, технологиялар, бейімделу, гендерлік теңдік, адам әлеуетін арттыру бойынша талқылаулар өтті.

Тараптар конференциясында және көмекші органдардың сессияларында талқыланатын көптеген мәселелерге байланысты сарапшылардың Ұлттық тобын нығайту және сарапшылардың әлеуетін арттыру ұсынылады. Бұл ретте, әрбір сарапшыға белгілі бір мәселені бекітіп, Қазақстанның БҰҰ РКИК, Киото хаттамасы және Париж келісімі шеңберіндегі есептілікті өзгертуге және міндеттемелерді орындауға уақтылы ден қоюы және міндеттемелерді орындауы үшін жыл сайынғы негізде Тараптар конференциясына сарапшының қатысуын

қамтамасыз ету ұсынылады, өйткені ұлттық есептілікке қойылатын талаптар уақыт өте келе ұлғая беретін болады.

А. Есекина

24.11.2022

Есеп
іссапардың нәтижелері туралы Шарм-эль-шейх, Египет Араб Республикасы,
БҰҰ РКИК тараптарының 27-ші конференциясы

Қасенов Әлішер Аманжолұлы - "Жасыл Даму"АҚ модельдеу, талдау және болжау департаментінің бас менеджері

Іссапар мерзімі: 6 қараша-18 қараша 2022 ж

Бұл есеп 2.1 іс-шараға сәйкес әзірленді. 2022.02.20 № 11 шартқа техникалық ерекшелік.

Мен 6 қарашадан 18 қарашаға дейін Қазақстан Республикасының ресми делегациясы құрамында БҰҰ РКИК (КС-27) тараптарының 27-ші конференциясының (КС) жұмысына ұлттық сарапшы ретінде қатыстым.

КС-27 келесі іс-шараларды қамтиды:

- БҰҰ климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының 27-ші конференциясы (БҰҰ РКИК) (бұдан әрі-КС-27);

-Киото хаттамасы тараптарының 17-ші кеңесі - ССКП 17;

- Париж келісімі тараптарының 4-ші кеңесі-SPS 4;

- Жүзеге асыру жөніндегі көмекші органның 57-ші сессиясы (ЖББ 57);

- Ғылыми және техникалық аспектілер бойынша көмекші органның 57-ші сессиясы (ВОКНТА 57).

Әлемдік көшбасшылар саммиті-2022 жылғы 6 қарашадан 8 қарашаға дейін

Саммиттің ашылуында БҰҰ РКИК атқарушы хатшысы Саймон Стилл КС -27 төрағалығын Египет Араб Республикасының СІМ басшысы Самех Шукриге тапсырды.

Өз сөзінде БҰҰ Бас хатшысы Антонио Гутерриш қазір шығарындыларды күрт азайту үшін көп нәрсе істеу керек екенін айтты.

"Әлем әлі де климаттық мақсаттарға жету үшін үлкен секірісті қажет етеді.»

"Біз кесіп өтпеуіміз керек қызыл сызық - бұл біздің планетамызды температура шегінен 1,5 градустан асып түсетін сызық", - деп атап өтті ол әлемді "Климаттық әділеттілік пен климаттық амбиция үшін күресте" жұмсартпауға шақырды.»

Келіссөздер процесі

Мен келесі мәселе бойынша жұмысты қадағаладым:

3. **Технологияларды әзірлеу және беру: технологиялар жөніндегі Атқарушы комитеттің және климаттық технологиялар орталығы мен желісінің бірлескен жыл сайынғы есебі - бұл сауалнама ВОКНТТЫҢ 57 сессиясында және ЖҚБ-ның 57 сессиясында қаралды (технологияларды әзірлеу және беру және технологиялар жөніндегі тетікті құру: технологиялар жөніндегі Атқарушы комитеттің және климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар жөніндегі орталық пен желінің бірлескен жыл сайынғы баяндамасы)**

Осы тақырып аясында мәселе қаралды:

Технологиялар жөніндегі Атқарушы комитеттің және климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар орталығы мен желісінің бірлескен жыл сайынғы баяндамасы

Күн тәртібіндегі аталған мәселе бойынша Тараптар технологиялар жөніндегі Атқарушы комитеттің және технологиялар жөніндегі орталық пен желінің дамушы елдер болып табылатын Тараптармен, әсіресе ең аз дамыған елдер болып табылатын Тараптармен және шағын аралдық дамушы мемлекеттермен технологиялар жөніндегі тетікті жүзеге асыру мақсатында ынтымақтастығы жөніндегі мәселелерді талқылады.

Талқылау қорытындысы бойынша сессия төрағалары төменде көрсетілген қорытындылар мен ұсыныстардың жобасын ұсынды.

Негізгі тұжырымдар:

* Бірлескен шешімнің 3-тармағы кейіннен екі тармаққа бөлінді және Конвенцияның мақсаттарына қол жеткізу үшін қажетті трансформациялық өзгерістерді қолдау үшін технологиялар жөніндегі тетікті нығайту мақсатында әзірленген 2023-2027 жылдарға арналған технологиялар жөніндегі тетіктің жұмысын мақұлдауды, сондай-ақ "жол" бірлескен жұмыс бағдарламасында баяндалған бірлескен іс-шаралар мен жұмыстың жалпы бағыттарын қамтиды • технологиялар, цифрландыру, Инновациялардың ұлттық жүйесі," су-энергия-азық-түлік "жүйесі, энергетикалық жүйелер, ғимараттар және инфрақұрылым бойынша" карталар, бизнес және өнеркәсіп және технологиялық қажеттіліктерді бағалау.

* Бірлескен жұмыс бағдарламасы шеңберінде қызметтің барлық түрлерін жүзеге асыруға жәрдемдесу мақсатында Конвенция шеңберінде және одан тыс, оның ішінде жеке секторда органдармен, процестермен және бастамалармен әріптестік қатынастар мен стратегиялық өзара іс-қимылдарды жолға қою жөніндегі

климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар жөніндегі Атқарушы комитетке жолданған ұсынысты қамтитын 5-тармақ қосылды.

* 7-тармақ қосылды, оған сәйкес Тараптар, технологиялар жөніндегі Атқарушы комитет және климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар жөніндегі орталық пен желі ұлттық тағайындалған мекемелерге, оның ішінде мемлекеттік және жеке секторлармен ынтымақтастық жолымен кеңейтілген техникалық және логистикалық қолдау көрсету жолдарын зерделеуге шақырылады.

* Бірлескен жұмыс бағдарламасы шеңберінде технологиялар жөніндегі Атқарушы комитет және климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар жөніндегі орталық пен желі жоспарлаған инкубаторлар мен үдеткіштер жөніндегі жұмысты тануды қамтитын 10-тармақ қосылды және осы екі органға ең аз дамыған елдер және шағын аралдық дамушы мемлекеттер болып табылатын тараптармен жұмысты жалғастыруды ұсынады инкубаторлар мен үдеткіштерді пайдалануға жәрдемдесу және оларды пайдалануды қамтитын қаржыландыру ұсыныстарын әзірлеуді қолдау, жедел органдардың қаржы тетігін ұсынуы үшін.

* 13-тармақ қосылды, онда жоғарыда 1-тармақта аталған бірлескен жылдық баяндамада технологиялар жөніндегі Атқарушы комитет пен климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар жөніндегі орталық пен желі Тараптардың тапсырмаларына қалай жауап бергені туралы ақпарат жоқ. өз жұмысын жүзеге асыру және осы екі органнан осындай ақпаратты өздеріне қосуды сұрайды бірлескен жылдық есептер.

* 14-тармақ қосылды, онда технологиялар жөніндегі Атқарушы комитетке және климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар жөніндегі орталық пен желіге қолдау көрсететін хатшылыққа бірлескен жұмыс бағдарламасын тиімді жүзеге асыруды қамтамасыз ету үшін ресурстарды жұмылдыру мәселелері бойынша тығыз ынтымақтастық жасау ұсынылады.

Технологиялар жөніндегі атқару комитетінің 2022 жылғы қызметі мен жұмыс нәтижелері

* 18-шешім кеңейтілді онда технологиялар жөніндегі Атқарушы комитет өзінің қазіргі мүшелік құрамына қосымша Конвенцияның 1-қосымшасына енгізілген Тараптардың бір қосымша мүшесінен және Конвенцияның 1-қосымшасына енгізілмеген тараптардың 1-тармағында аталған өңірлер ұсынбаған бір қосымша мүшесінен тұрады деп қаулы етіледі) 1/CP шешіміне IV қосу.16

2022 жылы климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар бойынша орталық пен желінің қызметі мен жұмыс нәтижелері

* 24-тармақ қосылды, онда Біріккен Ұлттар Ұйымының Қоршаған ортаны қорғау бағдарламасын қайта аккредиттеу және оны Жасыл климаттық қор басқармасының Қорға қаржыландыру бойынша ұсыныстар беру үшін орташа ауқымды жобалардың бюджет санатына дейін арттыруы құпталады.

* 25-тармақ қосылды, онда климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар орталығы мен желісінің екі орташа ауқымды жобаны әзірлеу бойынша ағымдағы жұмысы құпталады және климаттың өзгеруіне байланысты технологиялар орталығы мен желісін болашақ жобаларды әзірлеу кезінде аймақтық тепе-теңдікті ескеруге және жасыл климат қоры шеңберінде жобаларды дайындау тетігін өз жобаларында пайдалану туралы хабарлауға шақырады жылдық есептер.

15 Қарашада 24 тармақтан тұратын шешім жобасы (шешім жобасы -/CP.27) ұсынылды.

Шешім жобасы осы Есепке қосымшада ұсынылған

Қорытындылар мен ұсыныстар

Технологияларды әзірлеу және беру және технологиялар механизмін құру мәселелері бойынша өте қызу пікірталастар болды – елдер бірлескен жұмысты жалғастыру, Конвенция шеңберінде және одан тыс органдармен, процестермен және бастамалармен әріптестік қатынастар мен стратегиялық өзара іс-қимылдарды жолға қою, ұлттық тағайындалған мекемелермен, оның ішінде ұлттық тағайындалған мекемелерге арналған өңірлік форумдар арқылы жүйелі өзара іс-қимылды нығайту, ұлттық тағайындалған мекемелерге кеңейтілген техникалық және логистикалық қолдау көрсету жолдарын зерделеу бойынша шақыру мәселелерін талқылады, оның ішінде мемлекеттік және жеке секторлармен технологиялар жөніндегі Атқарушы комитетпен және технологиялар жөніндегі орталық пен желімен ынтымақтастық жолымен

Сондай-ақ, Тараптардың 27-ші конференциясында Конвенцияның I қосымшасына енгізілген тараптардың ақпаратты ұсынуы және оны қарау, Конвенцияның I қосымшасына енгізілмеген Тараптардың ақпаратты ұсынуы, таза даму тетігінің тізіліміне байланысты мәселелер, өршілдікті шұғыл арттыру және климаттың өзгеруіне жол бермеуді жүзеге асыру жөніндегі жұмыс бағдарламасына байланысты мәселелер қаралды. Париж келісіміне сәйкес жаһандық қорытындылауға байланысты мәселелер, Конвенцияға сәйкес ұзақ мерзімді жаһандық мақсатқа екінші мерзімді шолу және оған қол жеткізудегі жалпы прогресс, ауыл шаруашылығымен байланысты Коронивиялық бірлескен жұмыс, бейімделу комитетінің есебі, аз дамыған елдерге қатысты мәселелер, бейімделу саласындағы ұлттық жоспарлар, Глазгов-Шарм-эль-Шейх жаһандық бейімделу мақсаты бойынша жұмыс бағдарламасы, атқарушы комитеттің есебі Варшава

халықаралық механизмі климаттың өзгеруінің әсерінен болатын шығындар мен залалдар, мәселелер, Варшава халықаралық әсер ету және шығын механизмі шеңберіндегі Сантьяг желісіне байланысты, бейімделу қорына қатысты мәселелер, климаттың өзгеруінің әкімшілік, қаржылық және институционалдық мәселелері және басқа да мәселелер.

Шығын мен залал мәселесі КС-27 негізгі тақырыптарының біріне айналды. Бұл тетік дамыған елдердің дағдарысқа ең аз үлес қосқан Климаттық дағдарыстан ең көп зардап шеккен кедей елдерге өтемақы төлеу мәселелеріне бағытталған. КС-27 қорытындысы бойынша шығындар мен залал бойынша фон құрылды, оның шеңберінде "шығындар мен залал"тетігінің барлық бағыттарын пысықтау болжанады.

Климаттың өзгеруіне қарсы күресті қаржыландыру тақырыбы КС-27-де де белсенді талқыланды. Көптеген дамыған елдер (Австрия, Бельгия, Дания, Канада, Франция, ГФР, Шотландия) қаржыландыруға уәде берді. Сондай-ақ, Тараптар халықаралық даму банктері мен қаржы институттарын Климаттық дағдарыстың салдарымен күресу үшін қаржыландыруға оңай қол жеткізуге кепілдік беру үшін өздерінің басымдықтарын реформалауға шақырды.

Мен көптеген мәселелерді талқылауға қатыса алмадым, өйткені конференцияда барлық келіссөздер қатар жүреді. Сонымен, жоғарыда аталған мәселелерден басқа, Париж келісімінің 6-бабының тетіктері бойынша транспаренттілік, технологиялар, бейімделу, гендерлік теңдік, адам әлеуетін арттыру бойынша талқылаулар өтті.

Тараптар конференциясында және көмекші органдардың сессияларында талқыланатын көптеген мәселелерге байланысты сарапшылардың Ұлттық тобын нығайту және сарапшылардың әлеуетін арттыру ұсынылады. Бұл ретте, әрбір сарапшыға белгілі бір мәселені бекітіп, Қазақстанның БҰҰ РКИК, Киото хаттамасы және Париж келісімі шеңберіндегі есептілікті өзгертуге және міндеттемелерді орындауға уақтылы ден қоюы және міндеттемелерді орындауы үшін жыл сайынғы негізде Тараптар конференциясына сарапшының қатысуын қамтамасыз ету ұсынылады, өйткені ұлттық есептілікке қойылатын талаптар уақыт өте келе ұлғая беретін болады.

Ә. Қасенов

25.11.2022

Есеп
іссапардың нәтижелері туралы Шарм-эль-шейх, Египет Араб Республикасы,
БҰҰ РКИК тараптарының 27-ші конференциясы

Насырхан Рустам - "Жасыл Даму"АҚ модельдеу, талдау және болжау департаментінің директоры

Іссапар мерзімі: 6 қараша-20 қараша 2022 ж

Бұл есеп 2.1 іс-шараға сәйкес әзірленді. 2022.02.20 № 11 шартқа техникалық ерекшелік.

Мен 6 қарашадан 20 қарашаға дейін Қазақстан Республикасының ресми делегациясы құрамында БҰҰ РКИК (КС-27) тараптарының 27-ші конференциясының (КС) жұмысына ұлттық сарапшы ретінде қатыстым.

КС-27 келесі іс-шараларды қамтиды:

- БҰҰ климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы тараптарының 27-ші конференциясы (БҰҰ РКИК) (бұдан әрі-КС-27);

-Киото хаттамасы тараптарының 17-ші кеңесі - ССКП 17;

- Париж келісімі тараптарының 4-ші кеңесі-SPS 4;

- Жүзеге асыру жөніндегі көмекші органның 57-ші сессиясы (ЖББ 57);

- Ғылыми және техникалық аспектілер бойынша көмекші органның 57-ші сессиясы (ВОКНТА 57).

Әлемдік көшбасшылар саммиті-2022 жылғы 6 қарашадан 8 қарашаға дейін

Әлемдік көшбасшылар саммиті үш күнге созылды.

Бұл күндері көптеген елдердің көшбасшылары сөз сөйледі. Көшбасшылардың көпшілігі климаттың өзгеруіне байланысты өсіп келе жатқан қиындықтарға алаңдаушылық білдірді.

Көбісі елдерді сөз бен уәдеден іске көшуге шақырды.

Сонымен, БҰҰ РКИК атқарушы хатшысы Саймон Стилл Старндарды жаңартылған ОНУВ-ны белсенді түрде ұсынуға шақырды.

Келіссөздер процесі

Мен келесі сұрақтарды және олардың қысқаша мазмұнын бақыладым.

1. Қаржыландыруға қатысты келіссөздер процесі (сонымен қатар қолшатыр тобында).

a. дамушы елдер климаттың өзгеруіне байланысты жағымсыз салдарға әкеп соқтыратын су тасқыны мен басқа да табиғи құбылыстардың көбеюіне байланысты шығын мен зақымдануды қаржыландыру тетігін құруды жаппай талап етті.

б. өкінішке орай, мәселелерді талқылау жиі Үзілді немесе әдейі L&D тақырыбына қайта бағытталды, бұл талқылауды конструктивті емес етті немесе келіссөздер процесін негізінен бұзды.

c) бетке үйлестіру Қытай бастаған дамушы елдердің коалициялары арасында, сондай-ақ климаттың өзгеруіне жоғары әсер ететін кейбір ЭЫДҰ елдері арасында.

d. іс жүзінде келіссөздер процесі G77+Қытай коалициясының мәлімдемесіне байланысты L&D қорының механизмін біржақты құру туралы талаппен бір жазықтыққа ауыстырылды. Дамыған елдер мен донор елдердің ұстанымы қолданыстағы тетіктерге бастапқы бағалау жүргізу қажеттілігі және L&D іске асыру үшін оларды жақсартудың ықтимал өзгерістері болды және бағалаудан кейін қорды құру және құрмау туралы шешім шығарды.

2. Қазақстандық делегацияның түрлі келіссөздер мен сөз сөйлеулерге қатысуы.

a. ұйымдастырылған Таза технологиялар жобасы шеңберінде Мзztип Басқарма Төрағасының сөз сөйлеуі. және Марокко делегациясы.

b. Орталық Азия үшін РЭЦЦА-ның түрлі бөгде іс-шаралары.

c.ЕҚДБ-мен климаттық саясатты ілгерілету үшін ынтымақтастық нұсқалары туралы кездесу және келіссөздер.

d.ҚР-мен өзара іс-қимыл нұсқалары бойынша шығарындылар саудасы жөніндегі халықаралық қауымдастықтың (IETA) кездесуі. X27 аяқталғаннан кейін бірлескен қоңырау шалу туралы шешім қабылданды.

e. "климаттың өзгеруіне қарсы іс-қимыл желісі". Өңірдегі Климаттық саясат және жұртшылықты тарту мәселелері талқыланды.

f. үшінші тарап іс-шаралары GCF (NDC Жол картасына Инвестициялар), инновациялық орталық (климаттың өзгеруі бойынша іс-қимылдар үшін криптография, өтемақы үшін киберин-Инфрақұрылым), БҰҰ агенттіктерінің NDC талдауы, NDC және Түркия, Индонезия, Орталық Азия елдерінің көміртегі бейтараптығы.

Қорытындылар мен ұсыныстар

Соңғы күндері ОНУВ және УН мәселелерін бақылауға, қолшатыр тобына қатысуға және cop27 жобасы мен G77+Қытай талаптарын талқылауға арналған үшінші тарап іс-шараларына ерекше назар аударылды.

Cop27 жобасына қатысты-Египет төрағалығы COP27 ресми аяқталғанға дейін 36 сағат бұрын COP27 шешімінің рекордтық ұзақ (8 400 сөз) жобасын жариялады. Бұл мәтінде нақты құрылым мен көзқарас жоқ. Әр түрлі келіссөздерде ашықтық пен прогрестің болмауы маңызды нәтижеге нұқсан келтіреді. Египеттің төрағалығына жедел түрде жұмысты бастау және өршіл шешім қабылдау үшін көшбасшылық таныту міндеті жүктелді.

Глазго Климаттық пактісі-бұл қазіргі жобаны құруға болатын іргетас. COP27 шешімдері артқа шегінбеуі керек, керісінше Глазго мәтінімен салыстырғанда 1,5°C және қазба отынымен салыстырғанда прогресс көрсетуі керек, бірақ іс жүзінде ұсынылған жоба тым жалпыланған, митигацияның қатаң тұжырымдамаларын қоспағанда. G20 коммюникесі, атап айтқанда, шығарындылары жоғары елдерді температураны 1,5 °C-қа төмендетуге және қазіргі COP27-дегі шығындар мен залалдарды қаржыландыру механизмінің өршіл және тарихи нәтижесін келісуге жол ашуға міндеттеу мүмкіндігін ашты, бірақ соған қарамастан АҚШ соңғы сәтке дейін қордың құрылуына қарсы болды.

Глазго-Шарм-эль-Шейх пактісін ескере отырып, COP27 жобасында қазба отынына қатысты қатаң тұжырымдар жоқ:

Келіссөздерде көптеген елдер, соның ішінде Үндістан, АҚШ, ЕО, Колумбия, Дания және басқалары мұқаба мәтініне "барлық қазба отындарынан әділ бас тартуды"енгізуге шақырды. Қазіргі мәтін көмір энергетикасының біртіндеп азаюын ынталандырады және барлық қазба отындарынан кезең-кезеңімен бас тартуға шақырмайды. Дамыған елдер мен төмен көміртекті дамудың Пионер елдерінің әртүрлі ҮЕҰ мен коалициялары (оның ішінде ЕО, АҚШ, дамыған Арал мемлекеттері, сондай-ақ Украина мен Қазақстан елдерінен тұратын қолшатыр тобы шеңберінде) қажет деп санайды және мәтіннің келесі нұсқасына "мұнай, газ және көмірден әділ кезең-кезеңімен бас тарту"кіруін талап етеді.

Жобаның қазіргі элементтері Глазго пактісіне қарағанда әлсіз, қазба отынына "тиімсіз" субсидияларды "рационализациялауға" баса назар аударады. Тараптар қазба отындарынан және қазба отынына субсидиялардан кезең-кезеңімен бас тарту жөніндегі міндеттемелерді әлсіреттетін "(қысқарту емес", "рационализация", "тиімсіздік" және "энергетиканы әртараптандыру" сияқты квалификаторлар мен саңылауларды пайдаланудан аулақ болуға тиіс.

IPCC-тің алтыншы бағалау есебінде жылынуды 1,5 °C деңгейінде ұстау барлық қазба отындарынан жедел және әділ бас тартуды, сондай-ақ тиімділік пен

жаңартылатын энергия көздеріне жылдам және әділ көшуді талап ететіні анық көрсетілген.

Атап өтуге тұрарлық басқа негізгі элементтер:

* Шығындар мен залалдарды қаржыландыру механизмін құру (ол қазірдің өзінде ұзаққа созылған COP27-нің соңғы күнінде қабылданды).

* Дамыған елдерді 2025 жылға қарай бейімделуді қаржыландырудың уәде етілген екі еселенуіне қол жеткізу үшін Жол картасын әзірлеуге шақыру.

* Тараптар климаттың өзгеруіне төзімді нөлдік көміртекті даму жолында триллиондарды аудару үшін қаржы жүйесін өзгертуге күш салуға шақырылады.

* Тараптар 2030 жылға дейінгі уақыт шеңберімен ОНУВ-ны қайта қарауға және нығайтуға, оның ішінде жаңа және күшейтілген секторлық және көмірқышқыл газымен байланысты емес нысаналы көрсеткіштерді немесе іс-қимылдарды қосу арқылы оларды 2030 жылға қарай деңгейлермен салыстырғанда жиынтық 43% - ға кем емес қысқарту есебінен 1,5 °C-қа сәйкестендіру үшін шақырылады 2019 жылға дейін әділеттілік қағидаттарына сәйкес келу және жаһандық жылынуды 1,5°C-қа дейін шектеу, сондай-ақ сенімді жеңілдету бағдарламасын қабылдау.